

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Наукова бібліотека
Одеського університету
ім. І. І. Мечникова

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО
ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р.

№ 23 (1596).

14 ЧЕРВНЯ 1985 РОКУ.

Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

11—12 червня в ЦК КПРС відбулась нарада з питань прискорення науково-технічного прогресу. З доповіддю «КОРИННЕ ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ПАРТІЇ» виступив Генеральний секретар ЦК КПРС М. С. Горбачов.

Професорсько-викладацький і науковий склад Одеського держуніверситету гаряче схвалює політику партії, направлену на прискорення соціально-економічного розвитку нашої Батьківщини.

XXVII з'їзду КПРС — гідну зустріч!

«...на завдання науки ми повинні дивитися крізь призму вимог часу — вимог рішучого повороту її до потреб сучасного виробництва, а виробництва — до науки. З цих позицій повинні бути проаналізовані і зміцнені всі ланки ланцюга, які з'єднують науку, техніку і виробництво».

«...Важливим резервом є вузівська на-

ука, можливості якої використовуються поки що не повністю. Тим часом, за наявними оцінками, вузи можуть збільшити обсяг науково-дослідних робіт у 2—2,5 раза».

(Із доповіді Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова на нараді з питань прискорення науково-технічного прогресу).

В ногу з часом

Досягнутий рівень розвитку науки, техніки і виробництва вимагає від робітників усіх галузей народного господарства практичного вміння користуватися у своїй роботі обчислювальною технікою. Ось чому з таким великим інтересом учені вузів сприйняли Постанову ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про загальнодержавну програму створення, розвитку виробництва і ефективного використання обчислювальної техніки і автоматизованих систем до 2000 року та про першочергові заходи по її реалізації». Адже ця Постанова дає не лише стимул для подальшого розвитку вузівської науки, але й конкретизує залучення вузівських учених до підготовки необхідних спеціалістів. Тим більше, що Постанова зобов'язує університети розпочати підготовку для середніх загальноосвітніх шкіл і середніх професійно-технічних училищ учителів, які зможуть викладати новий предмет «Основи інформатики і електронно-обчислювальної техніки». У зв'язку з тим, що в середніх навчальних закладах Одеської області цей курс вводиться, починаючи з 1985/86 навчального року і враховуючи, що Одеський обком партії прийняв відповідне рішення, яким університет зобов'язується організувати розробку наукових проблем, пов'язаних з введнням обчислювальної техніки в навчальний процес, редакція «ЗНІ» звернулася до декана механіко-математичного факультету Одеського держуніверситету доцента Миколи Яковлевича Тихоненка з проханням прокоментувати цю проблему. На запитання нашого кореспондента він сказав:

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

НАУКА І ВИРОБНИЦТВО — НЕРОЗРИВНІ

Наш кореспондент звернувся до проректора з наукової роботи ОДУ професора І. П. Зелінського з проханням висловити свої думки за приводу виступу тов. Горбачова М. С. на нараді в ЦК КПРС.

— Скажу відверто, — заявив Ігор Петрович, — університетські учені давно чекали такого виступу. Як влучно зауважив Михайло Сергійович Горбачов, сьогодні передова лінія боротьби за прискорення науково-технічного прогресу, дійсно, пролягає через науку. Я особисто відзначив би три положення у доповіді Генерального секретаря ЦК КПРС, які стосуються науки. Перше — життєва необхідність більш повного використання потенціалу вузівської науки у прискоренні науково-технічного прогресу. Ми абсолютні солідарні з такою постановою справи. Друге — для успішного виконання цього завдання, наука потребує сучасної матеріально-технічної бази. І про це йде мова у доповіді. Третє — на-

ука повинна повернутися обличчям до виробництва, а виробництво — до науки. Це — основна і необхідна умова плідності взаємних зв'язків науковців і виробників. Без оперативного і реального упровадження наукових ідей у виробництво (різні галузі народного господарства) наука не може розвиватися.

— Ігорю Петровичу, що конкретно мається на увазі під ма-

теріально-технічною базою стосовно університетської науки!

— Мова йде про створення науково-виробничих комплексів, свого роду співдружності на постійній основі теоретичних кафедр з виробничими підприємствами — такий досвід у нас уже є. Крім того, ми давно ставимо питання про передачу заводу в розпорядження університету. Зараз є надія, що врешті-решт це питання буде вирішено. Необхідно також якомога швидше реалізувати уже прийняте рішення про створення в Одесі міжвузівського центру обслуговування наукових досліджень. Учені Одеського університету, натхненні піклуванням партії про розвиток радянської науки, готові взятися за вирішення будь-якої наукової проблеми в інтересах соціально-економічного розвитку нашої країни.

Радість творчого пошуку

Радгосп-технікум ім. В. І. Леніна і Н. К. Крупської, радгосп «Шушенський». Місце заслання Володимира Ілліча Леніна сьогодні не лише музей-заповідник. Тут живуть, трудяться і навчаються люди, перед якими, як і перед усіма трудівниками сільського господарства країни, стоять нелегкі завдання більш раціонального використання земель.

Влітку 1984 року у Шушенський радгосп-технікум прибула експедиція ґрунтознавців геолого-географічного факультету Одеського держуніверситету, яка за завданням Міністерства сільського господарства РРФСР та інституту «Східпрозем» (м. Красноярськ) досліджувала стан ґрунтового покриття Мінусинської улоговини. Метою досліджень було виявлення нових орнопродатних земель і розробка рекомендацій стосовно більш раціонального використання уже введених в експлуатацію ґрунтів. До складу експедиції були зараховані як техніки-

ґрунтознавці декілька студентів, у тому числі й Галина Боронжа.

...10 червня 1985 року, Галині Боронжі на все життя запам'ятається цей день. За дипломну роботу «Основні закономірності формування і питання раціонального використання ґрунтів Приенісейської частини Мінусинської западини» (науковий керівник доцент Я. М. Біланчин) Державною екзаменаційною комісією їй була поставлена оцінка «Відмінно».

Це, справді, заслужена оцінка, бо дипломна робота являє собою закінчене науково-практичне дослідження. Галина Боронжа виділила і закартувала ґрунти плавнів та надплавневих терас Єнисею в межах радгоспу «Шушенський». Карта разом з рекомендаціями по використанню земель низьких рівень під лугово-випасні сівозміни тощо, оброблених за методом безплужної оранки Терентія Мальцева, була передана радгоспу-технікуму.

Схвалювана високою оцінкою своєї роботи, Галина

згадала Шушенське, старе село, в якому в 1897—1900 рр. жив під час заслання Володимир Ілліч Ленін, гостинних тамошніх жителів, околиці селища — Шушенський бір, озеро Перово, на якому так любив рибалити Володимир Ілліч.

Гарячим почуттям вдячності повнілось серце до професора Івана Миколайовича Гоголева, який очолював експедицію, Надії Іванівни Тюреміної, старшого інженера, яка безпосередньо керувала дослідницькими роботами, і, звичайно, до керівника дипломної роботи.

«Я отримала призначення на посаду учителя географії в Березівський район Одеської області, — говорить Галина. — Буду прагнути всі свої знання передати дітям. І, звичайно, завжди і всюди буду розповідати про незабутні враження від відвідування Ленінського меморіалу у Шушенському».

Ю. АМБРОЗ,
доцент геолого-географічного факультету.

— В університеті вже зроблено чимало для підготовки викладачів другої спеціальності «Інформатика і обчислювальна техніка». Зокрема, у травні ц. р. 80 студентів-випускників фізичного і 99 студентів-випускників механіко-математичного факультетів оволоділи новим для спеціальностей «фізика» і «математика» курсом «Науково-методичні основи інформатики і електронно-обчислювальної техніки» з складанням екзамену. Окрім цього, на механіко-математичному факультеті організована згідно з 72-годинною програмою перепідготовка учителів математики і фізики середніх загальноосвітніх шкіл і викладачів середніх професійно-технічних училищ для викладання курсу «Основи інформатики і електронно-обчислювальної техніки». У період з 10 червня по 3 серпня ц. р. перепідготовку повинні пройти 480 учителів шкіл і 44 викладача профтехучилищ.

— Микола Яковлевич, у зв'язку з підготовкою спеці-

алістів нового напрямку, мабуть, чи не найбільший тягар ляже на кафедру обчислювальної математики. Що Ви могли б сказати з цього приводу?

— Так, дійсно, сьогодні в центрі уваги наша кафедра обчислювальної математики. Велику роботу по підготовці учителів проводить доцент цієї кафедри В. С. Макогон, співробітники ОЦ ОДУ Б. В. Фонтельгін, В. В. Букіна, А. К. Осадчий та інші.

Одержавши теоретичну підготовку, учителі шкіл та викладачі училищ мають змогу пройти практичну підготовку в класі міні-ЕОМ і дисплейному класі з метою набуття міцних практичних навичок. Гадаємо, що зусилля факультетів та відповідних кафедр дозволять університету якісно виконати згадану Постанову партії та уряду.

У всякому разі, цю роботу наш колектив вважає сьогодні для себе першочерговою.

— Дякуємо за інтерв'ю, бажаємо успіхів.

Вони поїдуть на фестиваль

Іх четверо — студентки III курсу механіко-математичного факультету Галина Мельникова, Світлана Ледихова, Ірина Мельник та студент II курсу хімічного факультету Ігор Новіков. Вони — учасники ансамблю політичної пісні ОДУ. Нещодавно ансамбль святкував річницю з дня свого народження. У них вже є творчі здобутки. Перемого в районному конкурсі політичної пісні, участь у фестивалі СТЕМ'а в місті Волгограді, у тижні міжнародної солідарності в Новосибірську, диплом I ступеню фестивалю студентської молоді Одеси, подяка і грамота обкому ЛКСМУ за участь в агітбригаді.

Та найбільшою нагородою за активну творчу діяльність для учасників ансамблю політичної пісні ОДУ стало запрошення на XII Всесвітній фестиваль молоді і студентів.

З цим колективом у Москву на фестиваль поїде і студентка IV курсу хімічного факультету Галина Петухова. Галина — відмінниця навчання, член обласного комітету ЛКСМУ.

— Для мене, — сказала вона, — була повною несподіванкою звістка про включення мене до складу одеської делегації учасників фестивалю. Своєю навчанням і громадською роботою постараюсь виправдати таке високе довіря, — додала щаслива дівчина.

Увага! йде сесія.

На протязі декількох років випусниця фізич-дому ученому Президент АН УРСР академік Б. Є. ного факультету Оксана Сторожук вивчає вла-Патон, стивості рідких кристалів. Про це і тема її дип- НА ЗНІМКУ: студентка V курсу Оксана Сторожук разом з аспірантом Юрієм Корнієнком спомомної роботи. Разом з Оксаною над цією про-жук разом з аспірантом Юрієм Корнієнком спомомною працює і аспірант Юрій Корнієнко. Застерігає фотоелектричні властивості контакту розробку теми про рідкі кристали його нагород-«рідкий кристал-напівпровідник» у інституті фізично Золотою медаллю АН УРСР за кращу сту-зика університету. дентську роботу минулого року. Вручив її моло-

Фото І. МОСКАЛЕНКА.

І БУВ РОСІЙСЬКИЙ САМОВАР...

(ПРО ПОШУКИ КАФЕДРОЮ ПОЛІТЕКОНОМІЇ НОВИХ ФОРМ РОБОТИ З СТУДЕНТАМИ).

Все було незвичним. Замість аудиторії і обов'язкового столу президії була кімната і подомашньому розставлені столи. І був російський самовар і смачний ароматний час.

В такій обстановці уперше проходило чергове засідання клубу «Економіст». Тема засідання «Економіка СРСР воєнного періоду і неспроможність її критики буржуазними фальсифікаторами» була об'явлена заздалегідь. Проте спеціально підготовлених промовців не було.

Своїми думками про воєнну економіку Радянського Союзу і Німеччини в період Великої Вітчизняної війни з присутніми поділився доцент кафедри політекономії Михайло Кіндратович Симоненко.

Підполковник запасу, доцент кафедри політекономії Петро Іванович Кітаєв цікаво розповів про милітаризацію економіки країн — членів НАТО, про небезпечні наміри воєнно-промислового комплексу, про економічні можливості країн — членів Варшавського Договору.

Жива, невимушена бесіда почалася між викладачами і студентами. Навіть ті з нас, із кого на семінарах інколи слова не витягнеш, охоче висловлювали свої власні думки. Чи не вперше деякі викладачі сприймали нас зовсім інакше, як б сказала, з повагою, яка не могла не викликати взаємного почуття.

Присутні на тому вечорі професор О. Г. Лобунець та

доцент Д. А. Дрогомолицький, здається, теж не жалували, що прийняли запрошення побувати на цьому вечорі.

Студенти III курсів історичного та геолого-географічного факультетів широк дякували голові клубу «Економіст», ентузіасту всіх цікавих заходів доценту кафедри політекономії Олександрові Костянтиновичу Яковлеву за його постійне прагнення прищепити нам інтерес до науки, любов до своєї професії.

А головне, ми відчули, як багато залежить від викладача і студента, щоб будь-яке заняття було справді корисним і захоплюючим.

СТЕПАНОВА, студентка III курсу ГФ.

цювати раніше на різних об'єктах.

Світлана теж не новачок в будівельному загоні. Дивно, але виявилось, що вона вже

ми. Адже поруч ні мами, ні кого-небудь з близьких, хто може допомогти чи навіть зробити щось за тебе. Та й умови праці можуть бути складними.

Здрастуй, літо трудове!

«ЧАЙКА» РОЗПРАВЛЯЄ КРИЛА

непогано знає дівчат, якими їй доведеться керувати під час трудового літа. І коли тільки встигли їх вивчити?

Комплектування загону, — розповідає Світлана, — почалося ще у жовтні минулого року. Нас 30 дівчат, з різних курсів, різні за віком, досвідом роботи, звичками, особистостями, смаками.

— Ти хочеш сказати, що з таким народом працювати нелегко!

— Робота з людьми завжди пов'язана з труднощами, особливо робота у будзагоні, де більшість дівчат уперше стикається з справжніми труднощами.

В розмову включається комісар.

— Між іншим, — говорить Ірина, — ми вже мали можливість перевірити своїх дівчат на різних роботах в університеті, на суботниках, наприклад. Я впевнена, що ніхто з них з передовою не втече.

«Передовою» Ірина образно назвала об'єкт майбутніх трудових звершень загону «Чайка-85», якому доведеться працювати в Іллічівському порту.

Які роботи чекають на дівчат? В основному, будуть працювати обліковцями. А вже вдень і вночі через порт про-

«ЧЕРВЕНЬ-85»

Задзвонив телефон. — Редакція «ЗНК»? — Так, слухаємо вас. — Говорять студенти з філфаку. В останньому номері газети ви повідомили про те, що «ЗНК» завершила проведення анкети «Червень-85». А як бути нам, ми не встигли надіслати свої відповіді? Можливо, вони стануть у пригоді на майбутнє. — Окрім того, ми пропонуємо на період сесії виступи постійну рубрику «Червень-85» для інформування про екзаменаційні справи. — Спасибі за пораду, обов'язково нею скористуємося. І ми надаємо слово нашим позаштатним кореспондентам

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ДОБРИЙ ПОЧАТОК

Розпочала роботу Державна екзаменаційна комісія. Перший етап її діяльності — захист дипломних робіт. Випусникам-історикам нинішнього року випало звітувати в справді відповідальний період для всієї нашої країни. Кожен дипломник усвідомлював, що після квітневого (1985 р.) Пленуму ЦК КПРС було просто неможливо предстати перед комісією з невизначеними, поверховими роботами. То ж недарма останній місяць перед захистом пройшов у всіх у напруженій, вимогливій до себе праці.

І ось перші виступи, перші хвилювання. Ще б пак, адже звітувати довелось перед доцями авторитетною комісією, у складі якої доктори історичних наук В. Г. Сарбей (Інститут історії АН УРСР), Д. С. Шелест (Одеський гідрометеорологічний інститут), професори М. Ю. Раковський, З. В. Першина, Д. М. Щербаков, О. Г. Лобунець та інші.

Теми дипломних робіт різноманітні, більшість з них розкриті глибоко, на високому методологічному рівні, і, незважаючи на свій учбовий характер, вони без перебільшення, мають практичне значення. Оцінку «відмінно» заслужено отримали дипломні роботи М. Дубнової, Р. Кадирбекової, А. Курчевського, Комісія відзначила також серйозність роботи С. Бакана.

Випусники були задоволені атмосферою, в якій відбувався захист дипломних робіт: доброзичливе ставлення членів комісії, можливість творчої професійної дискусії. Все це, а також присутність на захисті представників громадськості, підприємств і організації міста перетворили екзамен в справжнє свято науки, яке запам'ятовується на все життя.

Успішно розпочали свій вирішальний звіт перед державою випусники-історики. То ж побажаємо їм по морському звичаю. «Так тримати!»

А. СІМЕНЦОВ.

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ІНТЕР'Ю НА ЗАМОВЛЕННЯ

Анкети «ЗНК» з зацікавленням сприйняли студенти філ-

факу. Я побувала у двох групах нашого курсу. Студентам необхідно було відповісти на три питання:

1. Як ви гадаєте, у якій формі краще відпрацьовувати академічні борги?

Т. А. Апанасенко:

— Гадаю, викладач не повинен дотримуватись якоїсь однієї форми спитання. Адже для одних студентів зручніше відповідати в письмовій формі, для інших — усно. Чи не можна враховувати побажання студентів? Мені здається, для викладача форма не має значення, був би позитивним результат.

2. Ваша думка про заліки, як вони повинні проводитися?

На це питання за дорученням прупи відповідає Алла Слькіна (всі — однієї думки):

—Заліки, з нашої точки зору, доцільно проводити зі студентами, у яких є невідпрацьовані борги. Тим же студентам, які не пропускають занять, приймають активну участь у практичних роботах і мають добрі оцінки, необхідно ставити автоматичний залік.

3. Якими мають бути консультації перед екзаменами?

З цього питання єдиної думки не було.

Н. Арванова:

—Перш за все викладач повинен висвітлювати питання, яких немає в підручнику. І, звичайно, питання граматичного характеру, які нелегко уявити самостійно.

О. Пашкуденко:

— Бажано, щоб на останній лекції викладач робив огляд найбільш складних питань, що виносяться на екзамен. А на консультаціях краще висвітлювати питання, які виникають у нас під час підготовки до екзамену.

І, нарешті, побажання всіх, з ким мені довелось розмовляти: студенти сподіваються, що в першій же сесії наступного навчального року викладачі врахують наші думки з приводу методики і організації проведення заліків та екзаменів.

К. ЗАБЛОЦЬКА,

студентка II курсу філфаку, випусниця Одеського університету робкорів.

ПРО ЛЮДЕЙ У БІЛИХ ХАЛАТАХ

З успіхом пройшла студентська міжвузівська конференція, присвячена 40-річчю Великої Перемоги, яку організувала кафедра цивільної оборони і медичної підготовки ОДУ.

Після короткого вступного слова зав. кафедрою ЦО, кандидата медичних наук В. Калцева з доповідями виступили студентки І. Любимова, М. Воронікова, Т. Сизова, Н. Соболевська, І. Щербакова, О. Сорока, С. Самошиш. Вони глибоко розкрили всевітньо-історичне значення Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні, яскраво показали героїзм медичних працівників в діючій армії, влад Радянського Червоного Хреста у боротьбу за мир, роззброєння і відвернення ядерної війни.

Цікаві доповіді про героїзм медичних сестер у роки Великої Вітчизняної війни і подвиги медичних працівників — захисників міста-героя Одеси підготували Л. Ткач (ОДУ) і В. Павтєймонова (ОПІ).

На завершення перед учасниками конференції виступили ветерани Великої Вітчизняної війни — співробітники кафедри ЦО полковники запасу В. Калініш і К. Гречаний.

Г. КАТУНЦЕВСЬКА, викладач кафедри, кандидат медичних наук.

М. УСПЕНОВ.

УЧАТЬСЯ НАРОДНІ КОНТРОЛЕРИ

Одним з найважливіших завдань, поставлених партією перед народним контролем, є вдосконалення і покращання якості перевірок, що проводяться народними контролерами.

У вирішенні цього завдання основне місце відводиться навчанню народних контролерів, заняття з якими регулярно проводяться в університеті та його підрозділах. На цих заняттях вивчаються найважливіші директивні документи, постанови партії та уряду. Слухачі зустрічаються з керівним складом університету для обговорення і конкретизації завдань по покращанню навчально-виховної та адміністративно-господарської діяльності університету, обмінюються передовим досвідом організації і вдосконалення перевіркової роботи, методики її проведення.

На одному з останніх засідань перед народними кон-

тролерами виступив проректор з науково-організаційної роботи професор В. М. Тодький, який ознайомив присутніх із зауваженнями, висловленими на адресу університету обласним комітетом народного контролю і контрольно-ревізійною комісією, а також із заходами, яких вживає адміністрація університету для ліквідації виявлених недоліків. Наприклад, суттєві недоліки є у питаннях планування роботи викладачів на кафедрах та у веденні звітності про виконану роботу. Непоодинокі випадки недонавантаження ведучих лекторів. Якщо у більшості лекторів воно в межах 150—250 годин на рік, то у деяких не перевищує 100 годин. Не фіксується у відповідних журналах фактично виконане навантаження, не корегується воно у зв'язку з вимушеними втратами годин (сільськогосподарські роботи тощо).

Не на всіх кафедрах як слід перевіряється робота викладачів-сумісників.

Не на чалезному рівні планування і звітність з питань підвищення кваліфікації викладачів. Плани іноді корегуються без достатніх на це підстав.

Багато недоліків та упущень у роботі учбово-допоміжного персоналу. Не на всіх кафедрах складені і вивішені на видному місці графіки роботи лаборантів. Погано обстоять справи і з підвищенням кваліфікації цієї категорії спеціалістів. Професор В. М. Тодький вказав також на порушення деканатами і стипендіальними комісіями існуючих положень розподілу стипендій та надання студентам-заочникам оплаченого виклику.

Було порушено ряд інших питань, обговорення яких принесло безперечну користь народним контролерам.

ЩЕ РАЗ ПРО ТРУДОВУ ДИСЦИПЛІНУ

З 24 травня по 4 червня ц. р. на ряді факультетів і наукових підрозділів силами народних контролерів проведена перевірка стану трудової дисципліни та наявності ділової документації. Що ж показала перевірка? Так, на факультеті РГФ незадовільно ведеться журнал прибуття і виходу з роботи учбово-допоміжного персоналу.

На механіко-математичному факультеті, зокрема, на кафедрі геометрії і топології, диференціальних рівнянь, немає журналів прибуття-виходу та журналів внутрішніх відраджень.

Перевірка на фізичному факультеті показала, що деякі співробітники не ставлять під-

писів на документації, адміністрація не робить відповідних записів. У підрозділах ПФВ, матеріального відділу, бухгалтерії відсутні журнали внутрішніх відраджень. Неохайно ведеться документація в канцелярії університету, в учбовій та науковій частинах, машбюро, Науковій бібліотеці. Під час роботи комісія виявила порушення трудової дисципліни:

ПНДЛ-4 — 30 травня спізнилося на роботу 11 чоловік, троє з них — більше як на 10 хвилин; Наукова бібліотека — 31 травня спізнилося до 5 хвилин 13 чоловік; історичний факультет — 31 травня більше як на

30 хвилин спізнилися три чоловіки.

Серйозні порушення трудової дисципліни допускають співробітники, які не оформляють належним чином свою відсутність на роботі у разі від'їзду до будинків відпочинку, тривалих екскурсій і турпоходів, організованих профкомом. Комісія вважає, що адміністрація всіх підрозділів ОДУ повинна підсилити контроль за станом трудової дисципліни на робочих місцях, а також запровадити у всіх підрозділах університету єдину форму документації, що регламентує правила внутрішнього розпорядку.

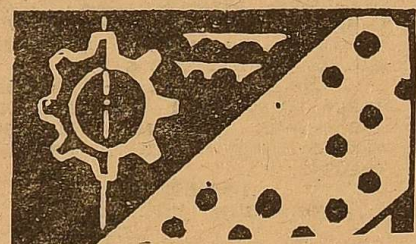
МЕТРОЛОГІЯ—ЦЕ ТОЧНІСТЬ

Немає необхідності нагадувати, яке значення у наукових дослідженнях має надійне метрологічне забезпечення. Чим вищий клас точності вимірювального приладу, тим більше потребує він метрологічної перевірки, адже без цього неможлива достовірність вимірювальних величин.

Одеський університет має парк вимірювальних приладів та обладнання, який нараховує тисячі найменувань.

Головна група народного контролю ОДУ перевірила роботу відділу метрології і стандартизації (ВМС) і знайшла ряд суттєвих недоліків. Зокрема, планами перевірки не охоплені весь парк наукових приладів, наявних в ОДУ. Так, якщо у 1983 році перевірено було приладів на суму 6290 крб., то у 1984 році — всього на 2280 крб. До того ж, у минулому році перевірялися прилади лише за двома видами вимірювань: маси і фізико-хімічних величин.

У ВМС до цих пір немає чіткої класифікації приладів за категоріями: контрольні (для яких систематична перевірка обов'язкова), наукові і навчальні. А це суттєво ускладнює планування і проведення перевірки вимірювального обладнання. У наукових підрозділах, на кафедрах є багато вимірювального обладнання, сконструйованого і виготовленого співробітниками університету. Це обладнання підлягає обов'язковій метрологічній атестації. Однак, такі роботи ВМС не проведені. Відділом складено кошторис на придбання зразкових засобів вимірювань, та на цьому й закінчилася велика робота. Адже кошторис

так і не витшов за межі університету, бо не були зроблені заявки підприємствам на виготовлення цих засобів. У галузі стандартизації підготовлена документація на впровадження 68 стандартів. Розроблено стандарт підприємства на технічне завдання НДР, яким слід керуватися при укладанні господарської теми. Але цей стандарт надзвичайно перевантажений несуттєвими деталями і пунктами, які лише утруднюють складання технічного завдання.

У центральній пресі (див., наприклад, газету «Правда» за 5 червня 1985 р.) прямо вказується, що зайва деталізація стандартів лише ускладнює організацію робіт, збільшує трудомісткість і строки розробки та освоєння виробів, знижує темпи науково-технічного процесу. Зрозуміло, що без стандартів у нашому житті — у виробництві, у побуті запанував би хаос. Стандарт є могутнім стимулом розвитку найновішої техніки і технології. Але цей необхідний елемент технічного процесу не повинен перетворюватися у свою протилежність.

В роботі ВМС ОДУ дійсно є свої об'єктивні труднощі, але ними ніяк не можна оправдувати відсутність чіткості у плануванні і реалізації першочергових невідкладних завдань.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІ

ХТО МЕНІ ДОПОМОЖЕ?

26 квітня ц. р. в «ЗНК» було надруковано огляд факультетської преси. Дійсно, потреба в серйозній розмові назрела давно. А якщо так, то давайте говорити відверто, прямо і принципово.

Розповім про себе. Охоче виконую комсомольські доручення. Зараз я член редколегії факультетської стінної газети «Радянський хімік». Таке доручення мені до вподоби, тим більше, що недавно я закінчила Одеський університет роборів і мені присвоєна кваліфікація громадського кореспондента.

Отже, ви можете запитати: тоді в чому ж справа? А справа ось у чому. Секретар партійного бюро факультету Ю. М. Анісімов і секретар комсомольської організації факультету досить серйозно сказали мені, що з 13 лютого цього року я повністю відповідаю за факультетську газету як її редактор.

Виявляється, таким було одностайне рішення комсомольського бюро факультету, на засідання якого мене навіть не запросили. На цьому допомога з боку партійного і комсомольського бюро факультету в роботі редколегії факультетської газети і закінчилась. І ніхто жодного разу не поцікавився, як працює редколегія і чи є вона взагалі, яким чином вдається мені з горем пополам випускати нашу газету. Ніхто не поцікавився, чи пишуть в газету комсомольські активісти, а якщо ні, то чому. Адже гост-

«...Перевіряти треба, контролювати необхідно, і кожна перевірка повинна приносити практичну користь, служити інтересам справи. Але навряд чи виправдані перевірки в одному й тому ж, інколи дрібному питанні, численні комісії, які організуються з формальних міркувань, відриваючи людей від роботи, створюючи обстановку нервозності».

(Із доповіді Генерального секретаря ЦК КПРС на квітневому (1985 р.) Пленумі ЦК КПРС).

ЧОМУ ПРОСТОЮЄ МІКРОСКОП?

Сьогодні, мабуть, найбільш завзяті поборники статистики в університеті не скажуть, скільки точно усяляких нарад було проведено з питань бережливого ставлення до матеріальних ресурсів та використання обладнання у різних наукових підрозділах — на факультетах, кафедрах, лабораторіях. Однак перевірка показала, що ще має місце цілий ряд серйозних порушень. Дістаючи цінне наукове обладнання, відповідальні особи, у всякому разі, повинні потурбуватися про те, як, де і ким воно буде устатковано і обслуговуватися. Запевняють, що так воно і є. Та це — на словах, а на ділі все виглядає зовсім інакше. Наприклад, у лютому 1984 року НІЛ-10 (зав. лабораторією С. Кравченко) придбала електронний мікроскоп ПРЕМ-20 вартістю 71 тисяча крб. До цього дня мікроскоп не використовується, тому що для його установки немає необхідного приміщення.

Особливо ненормальне становище склалося в НІЛ-13 (зав. лабораторією В. Слосар). Тут не устатковано унікальне обладнання на загальну суму 280 тисяч крб. Так, маспектометр МЦ-1201, вартістю 45 тисяч крб. було придбано ще у 1979 році, але з того часу він так і не працював жодного дня через

відсутність спеціалістів по його обслуговуванню.

В НІЛ-14 (зав. лабораторією В. Нетребов, зав. кафедрою професор І. М. Гоголев) у 1983 році придбали рентгенівський дифрактометр ДРОН-ЕМ-121 вартістю 57,7 тисячі крб. Та врешті-решт виявилося, що цей прилад зовсім не потрібен лабораторії. Так і хочеться спитати у товаришів-керівників: а чи дозволили б ви собі таке марнотрагство, якби довелось платити за все це власні гроші?

Складне становище виникло з вводом в експлуатацію унікального обладнання в НІЛ-11 (зав. лабораторією З. Жилина), НІЛ-5 (зав. лабораторією О. Канчубовський), астрономічній обсерваторії (зав. лабораторією Ю. Медведєв).

Крім того, в університеті налічується 30 одиниць цінного обладнання, яке зараз експлуатується без відповідної документації, наприклад, журналу роботи і акту вводу в експлуатацію. Посилаються на те, що для оформлення такого документу необхідно зібрати підписи тринадцяти відповідальних осіб. Можливо, це і не легко, але зробити необхідно, бо за наявність указаних документів, як відомо, питають строго. Отже, такий документ повинен бути.

несерйозний? Несерйозний чи безвідповідальний?

По-перше, будь-якому секретарю партійного бюро повинно бути відомо, що комсомолка ніяк не може бути редактором факультетської газети, яка являється органом партбюро, деканату, профсоюзної і комсомольської організації факультету. По-друге, розподіл обов'язків членів редколегії не могло проводити комсомольське бюро без відома партійної організації. І, по-третє, те викладає сумніву, що партійна організація хімічного факультету, не зрозуміло з яких обставин, зовсім не проявляє турботи про таку важливу діяльність в своїй роботі, як партійно-комсомольська преса.

Отже, «ЗНК» мала рацію, коли 26 квітня писала, що партійному і комітету комсомолу університету доцільно звернути більшу увагу і вжити належних заходів до наведення порядку в роботі університетських стіннівок. Бо, на жаль, дехто з відповідальних товаришів на факультетах навіть не уявляє, яка нісенітниця (м'яко кажучи) інколи появляється в стіх стіннівках. А слово, як відомо, річ небезпечна. Не вийшло б неприємностей через оту безвідповідальність за слово.

ОГЛЯД ЗАСОБІВ ГЛАСНОСТІ

Нещодавно міський і районний комітети народного контролю провели огляд засобів гласності: стінних газет, фото-стендів, плівок радіогазет, телефільмів, багатотиражок тощо. Гласність являється одним з важливих ленінських принципів діяльності органів соціалістичного контролю і є невідмінною умовою його дієвості. На посилення гласності народний контроль націлюють Постанови ЦК КПРС, Закон про народний контроль в СРСР. За результатами районного огляду Головна група НК університету посіла друге місце, за результатами міського огляду — вона в числі переможців серед вищих навчальних закладів Одеси.

УВЕРТЮРА ДО ОСЕНІ РОЗДУМИ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ ЯКБИ Я БУВ ДИРЕКТОРОМ...

Напевно, немає на світі жодної людини, яка б не мріяла. Це В. І. Ленін говорив: «Що гане мріяти — як не вірити». Але як прекрасно, коли мрії збуваються.

Що б ви робили, займаючи посаду директора школи? Відповіді були різними. Хто говорив, що директором не буде, або не хоче бути, але основна маса учнів і батьків замислилася. Більшість з них у відповідь на це запитання говорила про позашкільну роботу з учнями. «Я б зробив басейн, тир, хороший музей (очевидно, історії школи — автор), насадив би сади біля школи, збудував би стадіон, обладнав би хороше технічне класи, організував би хороші гуртки»...

Дійсно, часом у деяких школах немає таких елементарних речей як хороше спортивне го залу, актового залу тощо. А ось думка одного батька: «Займався б не тільки правильною постановкою навчальної роботи в класах, а й організацією цінавого проведення вільного часу учнів, більше б використовував гурткову та спортивну роботу. Дехто надає перевагу походам, екскурсіям, дискотекам. Адже не секрет, що окремі нерівні школі категорично забороняють проведення поза-шкільних заходів, боячись відповідальності. Проте діти йдуть на них не задля того, щоб дебоширити або хуліганити, — не тільки для розваг, але й для спілкування між собою, можливо, щоб вирішити якісь класні проблеми.

Далеко не пусту думку висказала одна учениця: «Давайте дивитися правді в вічі: адже у нас для 9—10 класів майже нічого не проводиться... Якщо б дискотеки, вечори та інші заходи проводилися частіше, то 15—16-літні (а то й молодші) дівчатка і хлопці не тинялися б біля барів, дискотеки пізно ввечері у парках. А потім дивуються: звідки ранні алкоголіки, неповнолітні матері. Занадто рано наші дівчатка та хлопці потрапляють на «волю», іноді згубну для них, а все було б інакше, якби у школах побільше проводилося цікавих заходів... Якщо вже школярі усвідомлюють, як склалися становище, то куди

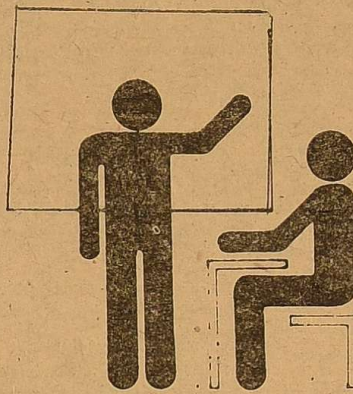
дивитися директор школи, громадськість, якщо хочете? Можливо, так зручніше: не в нашій школі щось сталося, не з нас і питати. А може слід замислитися, простягнути руку допомоги, коли про це вже не просять, а кричать: «Допоможіть»? Один юнак написав: «Займаючи посаду директора школи, я б вважав більше уваги вихованню моралі, політичного світогляду». Це про вчителів. Гірко але приходиться констатувати і такий факт. Цікаву думку висловили і батьки: «Вважаємо доцільним створювати педагогічні колективи з людей, які люблять свою роботу, користуючись методом систематичного анкетування, враховуючи громадську думку батьків і випускників».

Є ТАКЕ СЛОВО: «ПРОФЕСІОНА НЕПРИДАТНІСТЬ», МОЖЕ, СЛІД ВВЕСТИ ЦЕ «ПОЧЕСНЕ» ЗВАННЯ В НАРОДНУ ОСВІТУ, і тоді ми зможемо позбавитися від випадкових людей у такій тонкій і відповідальній сфері, як виховання майбутніх громадян.

Відповідальність за випускників буде більшою і надійнішою. Цікаві пропозиції висловлюють учні відносно навчального процесу. Наприклад, юнак пропонує провести експеримент: «система навчання у формі дискусії, суперечки...», або «в кінці чверті встановити заліки на зразок екзаменів з усіх предметів. Невстигаючих відраховувати з школи, нехай йдуть на посилену роботу».

І знову батьки нагадують: «Потрібно приймати на роботу викладачами найбільше чоловіків». І знову звертають до учнівських думок: «Треба зробити все можливе, щоб шкільні роки не пройшли безслідно в житті кожного з нас». «Щоб школа була центром не тільки отримання знань, але й проведення дозвілля, щоб не вулиці, а шкільними заходами діти надавали перевагу», — приходять до висновку один з батьків О. А. Пустовіт.

В загальній складності на запитання анкети студентів-практикантів відповідали 129 чоловік. Різні люди висловили свою думку і з приводу реформи школи (переважна більшість з нею повністю згодна). І мені здається, що якщо прислухатися до цих висловлювань, можна здобути багато

корисного для нашої спільної справи — виховання підрастаючого покоління, для формування людини соціалістичного суспільства, будівника комунізму.

Природно, що наведені факти і думки не дають загальної характеристики всіх викладачів і шкіль, але в кожній школі є щось подібне чи близьке до цього. Давайте ж об'єднаємося для виправлення існуючого положення. Народна освіта, батьки, школярі, вищі учбові заклади, що готують спеціалістів для школи, майбутні педагоги, як співаєтьс в пісні Булата Окуджави: «...Візьмемось за руки, друзі, щоб не пропасті поодиночці...»

На одному із занять мене звинуватили в деякій несправедливості з приводу висловленої у попередній статті думки, що кафедра педагогіки не на належному рівні готує студентів для шкіл, що відсутня практична підготовка студентів до майбутньої роботи. Так, ми складаємо прекрасні плани підготовки, до речі, один з таких дійсно прекрасних планів представила мені кафедра педагогіки університету, але на ділі... Хіба значна частина педагогів не працює за цими прекрасними планами? А який результат? Слід замислитися.

Отже, обличчям створювати видимість зовнішнього благополуччя. Бо закривати очі на вади шкільної практики, значить замовчувати свої власні недоробки. Впевнений, що не такою порою буде напучувати нас університет, посилаючи у самостійне життя.

А життя — то суворая школа. Осін, яка не забариться, підтвердить мої слова.

Я ВПЕВНЕНА, що не всі співробітники університету добре уявляють собі, для чого створюються наші взаємної допомоги. Якщо ваша сім'я вирішила придбати цінну річ і вам не хочеться брати гроші з ощадної книжки, — будь ласка, до ваших послуг КВД.

У разі необхідності ви можете взяти позичку — короткострокову, з умовою сплати боргу через місяць, чи довгострокову — погашення боргу у розстрочку протягом року. Для того, щоб стати членом КВД, потрібна лише одна умова — бути членом профспілки.

Між іншим, в минулому році багатьом працівникам університету каси взаємодопомоги стала у пригоді. Досить нагадати, що членом КВД було сплачено довгострокових позичок на 15 700 крб. короткострокових — на 4 500 крб.

Сьогодні в університеті працює 5 кас взаємодопомоги, які обслуговують 311 членів КВД: співробітників університету, біологічного факультету, наукової бібліотеки, учбово-експериментальної обсерваторії. Щороку профспілковий комітет надає касам дотацію за рахунок членських внесків університетського колективу (2 проценти від суми всіх профспілкових внесків). Так, у 1984 році КВД отримали

ПОСМІХНІТЬСЯ

Прошу вас примусити його силою громадськості кохати мене хоча б до закінчення інституту. (Із заяви випускниці університету).

Я їм кажу: «Тільки через мій труп!» Так вони наплювали на

КВД — це зручно

дотацію на суму 1000 крб. Контроль за діяльністю КВД здійснює профком. Робота усіх КВД обговорюється на засіданнях профкому і президії профкому. Правильність дотримання фінансової дисципліни КВД перевіряється як власними ревізійними комісіями, так і ревізійною комісією профкому.

На підставі результатів перевірки інколи приймаються рішення, але справедливі рішення. До речі, у грудні 1982 року було прийнято рішення про закриття КВД факультету романогерманської філології. У вересні 1982 року на засіданні президії профкому була заслухана і визнана незадовільною діяльність правління КВД біологічного факультету (голова М. Бритва). Після надання правління піврічного випробного терміну в роботі КВД були усунені недоліки і наведено належний порядок.

Отже, як бачите, здійснюючи контроль за діяльністю КВД, профком стоїть на стороні інтересів членів профспілки.

мій труп, а потім пішли і розписалися. (Із виступу матері на суді).

У мене і в думках не було тебе кохати, але ти сам того добився. (Із справи про розлучення).

Удар було нанесено тупим твердим предметом, можливо,

головою. (Із заключення суд-експерта).

Виходячи з того, що зараз приділяється значна увага боротьбі з пияцтвом, профком вважає, що заплановану на червень зустріч з підшефним колегоспом проводити недоцільно. (Із телефонограми).

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

Громадськість університету схвально зустріла Постанову ЦК КПРС «Про заходи щодо подолання пияцтва й алкоголізму» та указ Президії Верховної Ради СРСР «Про посилення боротьби з пияцтвом».

Практичні заходи, які будуть вжиті у відповідності з положеннями указаних документів та з урахуванням специфіки і умов університетського життя, вже розробляються відповідними комісіями.

Починаючи сьогоднішню розмову, «ЗНК» сподівається, що в її пошті буде чимало листів від викладачів, співробітників та студентів, в яких піде відверта розмова про зло, пов'язане з уживанням спиртних напоїв. Не дозволимо парам алкоголю задурманити людський мозок, покликаючи творити світле і прекрасне!

ВІД ЧОГО ЗАСТЕРІГАЛИ ДРЕВНІ?

Останнім часом представники медичних кіл різних країн все рідше б'ють тривогу з приводу тих наслідків, які викликає у соціальному і демографічному плані непомірне вживання алкоголю.

Досить нагадати, що згідно з офіційними даними, в США від пияцтва щороку помирає 100 тисяч чоловік, в Англії — більш ніж 40 тисяч. Ці цифри переконливо свідчать про те, що за своїм згубним впливом на організм людини алкоголь може бути поставлений в одну чергу з чумними, холерними та іншими страшними епідеміями у минулому.

Ще Гіппократ відзначав, що причиною епілепсії, тяжких нервово-психічних захворювань у дітей являється пияцтво батьків. То ж не дарма древні греки під порозю суворого покарання категорично забороняли жениху і нареченій у день весілля і зразу ж після нього вживати спиртні напої. Власті Карфагену, між іншим, вимагали, щоб матір-годувальницю, якщо вона вип'є вина, засуджували до страти.

Як впливає алкоголь на людський організм? Згораючи в клітині, алкоголь відбирає

від протоплазми крові кисень і воду. Тривале обезводнювання клітини призводить до її загибелі. Таким чином, алкоголь — це перш за все згубна клітинна отрута.

Найбільшою спроможністю до утворення алкоголю відзначаються мозок і печінка, тобто найбільш життєво важливі органи людини. Саме цим пояснюється той факт, що алкоголізм завжди супроводжується тяжкими психічними захворюваннями, а також виходом із ладу внутрішніх органів. Ця обставина обумовлена ще й тим, що алкоголь являє собою сильний антивітамінний фактор.

Алкоголь, як відомо, виключно згубно впливає на дитородну функцію жінки і чоловіка, а також на плід в утробі матері. Діти у питущих батьків народжуються фізично і розумово неповноцінними. А скільки сімей було зруйновано через алкогольне божевілля! Недарма у народі виний спирт називали «водою горя і смерті». То ж не личить людині пасувати перед «зеленим змієм». Відчувати себе фізично і морально сильним — найбільша насолода у житті.

І. ГЛУЩЕНКО, лікар.

«ІДУ НА «ЗЕЛЕНОГО ЗМІЯ»

У чергову п'ятницю в редакцію завітав наш місцевий поет, випускник університету 70-х років Анатолій Яні. Якоюсь самою собою сталася розмова, в якій ніхто із присутніх не міг залишитися байдужим. Говорили про те, якого горя зазнають сім'ї, де є алкоголіки — батьки чи діти.

— Вважаю Постанову ЦК КПРС, — сказав Анатолій, — виключно своєчасним і важливим документом. Мене особливо зацікавило те місце в Постанові, де йдеться про необхідність створення Всесоюзного добровільного товариства боротьби за тверезість і видання його друкованого органу.

— Сподіваємось, що в майбутньому журналі з'являться і ваші вірші на антиалкогольну тему. Ми навіть впевнені, що вони у вас вже є.

— Дещо приніс, — посміхнувся Анатолій і передав нам нові вірші, які ми з задоволенням представляємо на суд читачів.

ПРОВЕРКА
Дружинники поймали раз п'яничугу — Ведуть, как говорится, под уздцы. А он, бутылку обняв, как подругу. Кричит, им улыбаясь: — Молодцы! И вот он в вытрезителе, пропойца. Под душ его поставили опять.

З КИМ БОРОЛОСЯ «ТОВАРИСТВО»

У фондах Науквої бібліотеки Одеського університету зберігається тонка, в 20 сторінок брошура під назвою «Отчет о деятельности Совета одесского общества для борьбы с пьянством за 1894 год».

Текст брошури, що складається лише з 42-х абзаців-параграфів, розгортає перед читачем дійсно драматичну історію маленької групи робітників і ремісників, які 100 років тому намагалися організувати антиалкогольну пропаганду серед населення Одеси.

Зараз в це важко повірити, але в дореволюційній Росії люди, які проповідували тверезість, ставали жертвами шинкарів та викидайлів. Так, взимку 1894 року селянин села Никитинки Володимирської губернії С. Балашов був по-звірячому вбитий за те, що «закликав на сільській сходці зачинити шинок».

В таких умовах розпочалась діяльність першого Одеського товариства боротьби з пияцтвом.

Члени товариства намагалися вести пропаганду серед передових робітників та інтелігенції,

Поток воды на выпивоху льется, А он возсю хохочет: — Влагадате!

«Я пьян, но вовсе это не типично, Придумал утром я маневр такой: подвыпил малость, чтоб проверить лично, Действительно ли ведется с пьянством бой».

И ТАКОЕ БЫВАЕТ

Вчера для стенгазеты «Шаг вперед» Принес я алкогольную сюиту. Сотрудник стих мой, как снаряд, берет — И в голосе вдру слышу я обиду: — Строфа твоя, конечно, лаконична, Написана легко, с веселым жаром. Но тема, к сожалению, не типична! — И на меня дыхнул он... перегаром.

ДОГАДАЛСЯ

Мальчишка спрашивает папу: — Зачем опять надел ты шляпу? Куда исчезнуть хочешь снова? — Ты слишком любопытен, Вова! Иду к товарищу я, сын, Чтоб там вопрос решить один. — А, знаю, знаю твой вопрос! У друга ты покрасишь нос!

налагодити випуск невеличких заальодоступних брошур, спрямованих проти пияцтва, організації бібліотеки із спеціально підбраною літературою. З іншого боку, вони підіймали питання про необхідність упорядкування дозвілля робітників. Однак, як зазначено у звіті, робота товариства постійно натикалася на перешкоди у здійсненні заходів по боротьбі з пияцтвом, недовіру до його діяльності з боку властей.

Справа закінчилася тим, що товариство, яке існувало тільки на кошти своїх членів, не мало навіть змоги розрахуватися з друкарнею Фесенка за друкування книг і плакатів-засобів антиалкогольної агітації. Авторі наприкінці «звіту» трагічно зазначали, що «при таких несприятливих умовах... не залишається нічого більш розумного, як ліквідувати діло і закрити товариство».

Наостанку слід додати, що в боротьбі з «отціями міста» (так, скоріше з ними, а не з пияцтвом) вступило товариство, яке мало бібліотеку, що налічувала... «51 назву різних книг та брошур» і нараховувало у своєму складі... 164 одесита.

Олег ГУБАРЬ.

ПІШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри». ЗАХОДЬТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії, 24. ДЗВОНІТЬ: телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).